
İTALYA'DA KUZEY BÖLGESELÇİLİĞİ VE KUZEY LİĞİ HAREKETİ

NORTHERN REGIONALISM IN ITALY AND THE NORTHERN LEAGUE

Arař. Gör. Dr. Alper Arısoy, Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakóltesi Uluslararası İşletmecilik ve Ticaret Bölümü alper.arisoy@deu.edu.tr

ÖZET

Batı Avrupa ölkelerinde faaliyet gösteren bölgeselci hareketlerin her biri buldukları ölkenin tarihi, coğrafi ve sosyo-ekonomik koşullarına göre birbirinden farklılaşmaktadır. Bunlar arasında son 20 yıldır İtalya'nın iç siyasetinde aktif rol oynayan Kuzey Ligi (Lega Nord) Hareketi, tartışmalı söylem ve politikaları, ideolojik belirsizlikleri ve siyasal seyrinin paradoksal yapısı ile bilhassa dikkati çekmektedir. Bu çalışma söz konusu hareketi tarihsel gelişimi doğrultusunda ele alarak hareketin ideolojisini, temel söylemlerini ve politikalarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Böylelikle İtalya'daki kuzey bölgeselciliğinin kökeninde yatan sebeplerin ve hareketin sosyo-ekonomik temellerinin de aydınlatılması umulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Avrupa'da Bölgeselcilik, Kuzey Ligi (Lega Nord), İtalya, Avrupa'da siyasal partiler

ABSTRACT

Regionalist movements in Western Europe differ among each other in terms of historical, geographical and socio-economical circumstances of the country in which they develop. Among these movements, the Northern League (Lega Nord), which has played an active role in Italian politics during the last couple of decades, draws particular attention with its controversial discourses, ideological ambiguities and paradoxical aspects of its political course. Departing from a brief historical background, the present study aims to account for ideological, discursive and political features of the Movement. Thus it is expected to shed light on the roots and socio-economic background of northern regionalism in Italy.

Keywords: Regionalism in Europe, Northern League (Lega Nord), Italy, political parties in Europe

1. GİRİŞ

Coğrafi yön isimleri her ne kadar günlük ihtiyaçlardan doğan nötr kavramlar olarak ortaya çıksa da, tarih boyunca doğu-batı, kuzey-güney gibi karşıtlıklara da konu olmuştur. Kendisi de bir yarımada olan Avrupa'nın coğrafi şekline bağlı olarak dünyanın bu bölgesinde nerenin tam olarak doğu nerenin batı olduğunu kestirmek güç olduğu gibi benzer bir durum kuzey-güney ekseninde de söz konusudur. Bu duruma bağlı olarak Avrupa'da bir takım bölgeleri coğrafi olarak tanımlama ve tasnif etme çabaları ister istemez siyasal tercihlerle şekillenmiş, Güneydoğu Avrupa veya Orta Avrupa (Mitteleuropa) gibi coğrafi isimler aynı zamanda siyasal birer kavram halini almıştır. Avrupa'nın genelinde gözlenen bu durum yaşlı kıtanın güneye uzanan yarımadalarından birini oluşturan İtalya için de söz konusudur. Bilinen tarihin en erken dönemlerinden beri Güney, Orta ve Kuzey olmak üzere üç ana bölgeye ayrılan İtalya'da yarımadaanın ulusal bütünlüğünü sağladığı 19. yüzyılın son çeyreğine kadar bu ayırım siyasal olarak da devam etmiştir. Ulusal bütünleşme sürecinde iç göçlere, dilde standartlaşmaya ve eğitim politikalarına bağlı olarak etnik homojenliğin büyük ölçüde sağlandığı İtalya'da 1990'lı yılların başından itibaren giderek daha fazla sesini duyuran Kuzey bölgeselciliği geleneksel olarak Kuzey bölgelerinde aktif ise de zamanla "Kuzeyin bir uzantısı" olarak yeniden tanımladığı Toskana gibi İtalyan kültürünün beşiği sayılan bölgelere de uzanmıştır. Dolayısıyla İtalya'da "kuzey" alelade bir coğrafi yön olmaktan çok politik tercihlere göre sınırları değişebilen bir alan halini almıştır.

Batı Avrupa'daki bölgeselci hareketlerin en ilginç olarak ön plana çıkan Kuzey Ligi hareketi (Lega Nord), ulusal düzeydeki siyaseti hatırı sayılır ölçüde etkilemesinin yanı sıra hem oluşum süreci, hem siyasi etkileri, hem de söylem ve politikaları bakımından diğerlerinden farklılaşmakta ve ayrıntılı olarak ele alınmayı gerektirmektedir. Böylelikle İtalya'daki kuzey bölgeselciliğinin kökeninde yatan sebeplerin ve sosyo-ekonomik temellerin aydınlatılması amaçlanmaktadır. Bunun için öncelikle Kuzey Ligi hareketinin tarihsel gelişimi ele alınacak, ardından ideolojik arkaplanı ile temel söylem ve politikaları değerlendirilecektir. İdeolojik temellerindeki belirsizliğe dikkat çekilirken, söz konusu hareketin bölgeselciliği başlı başına bir politika olmaktan çok bir söylem aracı olarak kullandığı, temel amacın bölgesel ittifaklar üzerinden yine ulusal düzeydeki güç dengelerine yönelik olduğu savunulacaktır.

2. KUZEY LİĞİ HAREKETİ'NİN TARİHSEL GELİŞİMİ

2.1. Hareketin Kökenleri

Kuzey Ligi hareketinin kökenleri bu hareketin öncü unsurunu oluşturan Lombard Ligine (Lega Lombarda - LL) dayanmaktadır. Bununla birlikte 1945 yılında Fransa ve İsviçre sınırına yakın bulunan ve Fransızcanın ağırlıklı olarak konuşulduğu Aosta Vadisi bölgesinin özerkliğini, hatta zaman zaman Fransa'ya ilhakını savunan (Roy 2001, s. 383) Aosta Vadisi Birliği'nin (Union Valdôtaine -

UV) de hareketin kökenlerinde etkili olduğu bilinmektedir (Bull ve Gilbert 2001, s. 10). 1979 yılında UV tüm özerklik yanlısı bölgesel partileri (1) kendi önderliğinde toplayarak oluşturduğu koalisyonla Avrupa Parlamentosu'na girmeye çalıştıysa da bunu başaramamıştır. Fakat bu süreçte UV önderliğinde oluşan "Özerklikler Avrupası" (Europa delle Autonomie) ittifakı ile ileride Kuzey Liginin meydana getirecek siyasal oluşumun temelleri atılmış oldu (Tarchi 1998, s. 143). Zira UV'nin o dönemdeki başkanı Bruno Salvadori'nin ittifak arayışı sırasında tanışıp ikna ettiği Umberto Bossi ilerleyen yıllarda Lombard Liginin ve Kuzey Liginin lideri olacak, İtalya'nın kuzeyinde hayali bir ülke olarak kurgulanan "Padania"yı İtalya'nın gündemine taşıyacaktı. 1979 yılında Bossi "Özerklik yanlısı Kuzeybatı Lombard Birliği"ni (Unione Nord Occidentale Lombarda per l'Autonomia - Unolpa) kurdu. Unolpa ertesi sene yapılan yerel ve bölgesel seçimlerde başarı gösterememekle birlikte Lombard hareketinin temellerini attı. Bu arada 1970'lerden itibaren "Veneto Filoloji Topluluğu" olarak faaliyette bulunan diğer bir hareket de 1980 yılında Veneto Ligi (Liga Veneta) adını aldı. Aynı yıl Piemonte Bölgesinde "Piemonteisa Arnassita" (Piemonte'nin yeniden doğuşu) hareketi ortaya çıktı (Tarchi 1998, s. 143).

Tüm bu hareketler kısa sürede siyasal birer partiye dönüşüp sistemde kendilerine birer yer edinmek istedilerse de ciddi düzeyde başarı kaydedemediler, zira temsil ettikleri siyasal eğilimler ve çoğunlukla folklorik öğelerle zenginleştirmeye çalıştıkları bölgesel kimlik söylemleri hitap ettikleri tabandan bekledikleri ilgiyi görmedi. Esasen toplantılar, yerel-folklorik kıyafetlerle yapılan gösteriler, yerel lehçeler kullanılarak yazılan duvar yazıları, temsil iddiasında buldukları halka yabancı gelmekteydi (Tarchi 1998, s. 144). Bu hareketlerin biraz olsun başarı kazanması ancak propagandalarına Güney İtalyalı göçmenler ve Roma partileri karşıtı söylemleri katmalarıyla mümkün oldu. Nitekim Veneto Liginin 1983 seçimlerinde Parlamentaoya bir milletvekili ve bir senatör gönderebilmesi bu yeni muhalif söylemlerle ilişkilendirilmektedir (Tarchi 1998, s. 144).

Unolpa, 1984 yılında Lombard Liginin (Lega Lombarda - LL) dönüştü. 1987 yılında yapılan seçimlerde Parlamentaoya bir milletvekili ve bir senatör çıkaran LL, 1989 yılında yapılan Avrupa Parlamentosu seçimlerinde Lombardiya bölgesi oylarının % 6,5'ini aldı. 1990 yılında Kuzey İtalya'nın altı "Ligi" (2) bir araya gelerek bir pakt oluşturdu ve ertesi yıldan itibaren resmileşen bu pakt "Kuzey Ligi" (Lega Nord - LN) adını aldı (Farrell ve Levy 1996, s. 135). Bütünleşik (entegre) değil federal bir yapılanma temelinde kurulan ve kimi yazarlar tarafından "çok bölgeli federasyon" (multiregional federation) olarak anılan (Tarchi 1998, 145) Kuzey Liginin sekreteri olan Umberto Bossi aynı zamanda LL'nin başkanı olmaya da devam etmektedir.

2.2. Kuzey Ligi'nin Siyasal Seyri (1992-2010)

2.2.1. 1992-96 Dönemi

1990'lı yılların ilk yarısında (Mayıs 1991 - Mayıs 1993 arası dönem) yaşanan ve siyasal parti sisteminin çöküşüyle sonuçlanan kriz, ardından gelen "İtalyan

devrimi” (Bull ve Gilbert 2001, s. 24) ve “ikinci Cumhuriyet” (3) olarak anılan yeniden yapılanma sürecinde bölgeselleşmenin ivme kazanmasında rol oynayan iç faktörlerin bütününe ifade eder. Buna göre, 1970’li yıllardan itibaren giderek artan yolsuzluk, kayırmacılık (klientelizm) ve İtalyan siyasal sisteminin başlıca unsuru olan parti egemenliğine (partitokrazi) bağlı olarak ivme kazanan politik yozlaşma, doksanlı yıllara gelindiğinde siyasal elite olan güveni neredeyse tamamen ortadan kaldırdığı gibi yurttaşların siyasal yaşama katılımlarını da olumsuz yönde etkilemekteydi. Öyle ki, hemen her partinin yolsuzluklarla lekелendiği bir ortamda kamusal alan neredeyse tamamen işlevini yitirmiş, ortak iletişim zeminini oluşturan tüm davranış kalıpları, ritüel ve ortak sembollerin içi boşalmıştı (Guagliarello 2001, s. 10).

Bu süreç zamanla bir kısır döngüye dönüşerek siyasal partilerin halkın güvenini kaybetmelerine ve somut sorunlar karşısında kapsamlı çözümler üretmez hale gelmelerine yol açtı. Diğer yandan gerek partiler arasında gerekse partilerin kendi içindeki güç mücadeleleri hem parti yapılarını hem de genel olarak İtalyan siyasal sistemini yıpratmaktaydı (Fotia 2000). Ayrıca partilerin tabana yayılmaktan çok belirli çıkar grupları doğrultusunda faaliyet göstermeleri, bu duruma bağlı olarak parti sayısının sistemin kaldırabileceği kotayı aşması ve parlamentoda temsil edilen parti sayısının elliye geçecek kadar artması da sistemin tıkanığının çarpıcı göstergeleriydi. Ayrıca 1990’ların başından itibaren bir dizi yolsuzluk skandalının patlak vermesiyle İtalya’da siyasal-idari kriz iyice belirgin bir hal aldı (4). Bir yandan kamu maliyesi krizde iken diğer yandan bölgelerle merkez arasında mali ve idari yetkilerle temsil yetkilerinin nasıl paylaşılacağı gibi sorunlar krizi ağırlaştırmaktaydı. Ayrıca İtalyan siyasal sistemine giderek entegre olan ve bu sistemin içindeki etkileri zamanla hissedilmeye başlanan bölgeler, ironik bir biçimde bu sisteme uyum sağlayarak sistemin kemikleşmiş sorunları olan parti egemenliği, kayırmacılık (klientelizm) ve politik yozlaşma düzeyindeki artışa da katkıda bulunmaya başladılar (Bull ve Gilbert 2001, s. 24). Bu kriz kuzey bölgelerinden gelen tepkilerde ve en azından söylem düzeyinde ırkçılığa ve ayrılıkçılığa kadar uzanan Kuzey Ligi (Lega Nord) hareketinin güçlenmesinde son derece etkili olmuş, süreç içinde Kuzey Ligi’nin İtalyan siyasetinde önemli bir değişken haline gelmesine yol açmıştır.

Bilhassa mevcut sistem partileri karşısındaki tepkilere bağlı olarak 1992 genel seçimlerinde ülke çapındaki oyların % 8’den fazlasını alan Kuzey Liginin oy oranı yalnızca Lombardiya’da % 20,5’e ulaşmıştır (Bull ve Gilbert 2001, s. 135). 1993 yerel seçimlerinde ise Lig, İtalya’nın endüstriyel başkenti sayılan, hatta bundan dolayı Kuzey Ligne göre İtalya’nın gerçek başkenti olan Milano’nun kent meclisindeki en büyük parti haline gelmiştir.

Bir kaç ay sonra 1994’te yapılan ve İtalya’da kriz sonrası dönemin yeni parti sistemini getiren genel seçimlerde ise Kuzey Ligi Silvio Berlusconi liderliğindeki Forza Italia ile ittifaka giderek Özgürlükler Kutbu (PdL) koalisyonundaki yerini almıştır. İtalya’da 1994 genel seçimlerinde kuzey bölgelerindeki seçim listelerine yönelik olarak oluşturulmuş olan merkez sağ eğilimli bu koalisyon, Kuzey Ligi’nin dışında şu partileri içermekteydi:

- **Forza Italia:** Silvio Berlusconi liderliğindeki merkez sağ eğilimli bu parti koalisyonun ana unsurunu oluşturmaktaydı.
- **Pannella Grubu - Reformcular (Lista Pannella - Riformatori):** Marco Pannella öncülüğündeki radikal hareket (günümüzde Radikal Parti (Partito Radicale) adıyla varlığını sürdürmektedir).
- **Hıristiyan Demokrat Merkez (Centro Cristiano Democratico - CCD):** Ana Hıristiyan Demokrat grubundan ayrılan bir grup tarafından kurulmuş merkez eğilimli hareket.
- **Merkez Birliği (Unione di Centro - UdC):** Siyasal spektrumun daha sağında bulunan İtalyan Liberal Partisinden (Partito liberale italiano) ayrılan bir grup tarafından kurulmuştur.

Bu seçimlerde merkez sağı toparlayan Berlusconi önderliğindeki Forza Italia Kuzey ve Güney bölgelerine yönelik iki ayrı koalisyon gerçekleştirmiş, böylelikle Kuzey Ligi'nin aşırı sağ AN (Ulusal İttifak) ile aynı çatı altında nasıl yer alacağı sorunu aşılına çalışılmıştır. Esasen bu ittifak Forza Italia ile yapılan yoğun pazarlıklar ve müzakereler sonrasında gerçekleşmiştir. Varılan anlaşma sonucunda PdL adaylarının Lombardiya'da % 80'inin, diğer kuzey bölgelerinde ise % 65 ila 70'inin Kuzey Ligine mensup olması başta Forza Italia olmak üzere koalisyonun diğer üyelerine kabul ettirilmiş, bu anlaşmaya bağlı olarak 1994 seçimleri sonrasında Kuzey Ligi 117 milletvekili ve 61 senatörle parlamentodaki en büyük grubu oluşturmuştur (Tarchi 1998, 145).

Fakat ironik bir biçimde, 1994 genel seçimlerinde Forza Italia liderliğindeki merkez sağ ile girdiği koalisyon vasıtasıyla merkezi hükümette güçlü bir konum elde eden Kuzey Ligi, buna karşın kendi seçim bölgelerinde dramatik bir gerileme yaşamış, etkili olduğu alan 1980'li yılların başındaki sınırlara, Lombardiya'nın kırsal kesimine doğru gerilemiştir. Bu süreçte Kuzey Ligi özellikle büyük kentlerde önemli ölçüde oy kaybı yaşamıştır. Buna göre, yalnızca bir kaç ay önce yapılan yerel seçimlerde oyların % 40'ından fazlasını aldığı Milano için bu oran 1994 genel seçimlerinde % 16 olarak hesaplanmıştır (Farrell ve Levy 1996, s. 136). Dolayısıyla Kuzey Liginin bu dönemdeki siyasi başarısı tabandan gelen güce bağlı olmayıp ancak müzakere ve pazarlıklarla şekillenen İtalyan siyasal geleneği ve seçim sistemi çerçevesinde netleşmektedir. Bu durumun ironik bir sonucu olarak Kuzey Ligi temsil ettiği bölgelerden çok merkezi siyasette etkili olmuştur (Farrell ve Levy 1996, s. 145).

Diğer yandan Kuzey Ligi Forza Italia ile birlikte tek bir koalisyon çatısı altında iktidarı paylaştığı dönemde de bu partiyi en büyük düşmanı olarak algılamaya devam etmiş (Farrell ve Levy 1996, s. 137), koalisyon içinde muhalefeti sürdürmüştür. Bu durum kriz sonrası yeniden yapılanma döneminde de eski dönemin adet ve uygulamalarının devam ettiği, hatta siyasal partiler sistemi açısından "İkinci Cumhuriyet" olarak anılan dönemde de *pek birşeyin değişmediği* yolundaki endişeleri destekler görünmekte, bu endişeler İtalyan siyasal kültürünün parçalı yapısıyla ilişkilendirilmektedir (Fella 2006, s. 136-137). Nitekim "Birinci Cumhuriyet"ın temel karakteristiklerinden olan kısa ömürlü

hükümetleri hatırlatırcasına, Forza Italia ile Kuzey Ligi arasında baş gösteren anlaşmazlık birkaç ay içinde koalisyon hükümetinin dağılmasına yol açtı. Anlaşmazlık temelde koalisyon içindeki siyasal güç çekişmelerinden kaynaklanmakla birlikte Kuzey Ligi tarafından kabul edilen ve ulusal birlik öncesi dönemdeki siyasal yapılanma doğrultusunda hazırlanan dokuz makro bölgesel federalizm planının da hükümetin dağılmasında etkili olduğu dikkati çekmektedir.

Kuzey Liginin koalisyondan ayrılma kararı Forza Italia'yı erken seçime yöneltmiş, seçime kadar devam edecek süre için de bir teknokratlar hükümeti oluşturulmuştur. Takip eden seçimlerde ulusal düzeydeki oylar bakımından başarısını devam ettirerek % 10,1 oranında oy alan Kuzey Ligi, Veneto bölgesinde % 30, Lombardiya'da % 25, ulusal düzeyde ise % 10,4 oranında oy toplamıştır (Bull ve Gilbert 2001, s. 109). Fakat bu dönemde Kuzey Ligi herhangi bir ittifaka katılmamıştır. Ligin bu tutumu Özgürlükler Kutbu (PdL) koalisyonunu zayıflattırırken Romano Prodi önderliğinde yeni kurulan merkez sol eğilimli Ulivo (Zeytin Ağacı) koalisyonunun elini güçlendirerek bu ittifakı iktidara taşımıştır (Andrews 2003, s. 3).

2.2.2. 1996-2000 Dönemi ve Padania Söylemi

Fakat ilk bakışta paradoksal olarak algılanabilecek bir biçimde bu döneme kadar federal bir yapılanmayı savunan Kuzey Ligi bu noktadan itibaren birden ayrılıkçı politikalar sergilemeye başlamıştır (Tarchi 1998, s. 146, 150). Bir bakıma başlangıçta "federalizm"i radikal bir söylem olarak kurgulayan ve merkez sağ PdL hükümetinin seçim öncesi sözlerini tutmayarak "ihaneti" sebebiyle (Andrews 2003, s. 1, 3) hükümetten ayrılan Kuzey Ligi, takip eden merkez sol koalisyon döneminde bölgeselleşme/federalleşme yolundaki reformların uygulamaya konmasıyla birlikte bu kez daha radikal bir çizgiye kayarak "hayali bir ülke" olarak kurguladığı (Bull ve Gilbert 2001, s. 116) ve "Padania" adını verdiği Kuzey İtalya'nın bağımsızlığını savunan politikalara yöneldi (5). Tarihsel arkaplanı parçalılıkla şekillenmiş olsa da yüzyılı aşkın bir süre içinde büyük ölçüde homojenleşerek yarımada'nın kalanıyla bütünleşmiş bulunan, üstelik sınırları da tam olarak belirlenemeyen bir alanda ortak tarih, ortak semboller hatta ritüeller kurgulayarak yeni bir ulus inşa etmeyi öngören bu tavır, tabanda karşılığını bulamadığından "sanal milliyetçilik" olarak nitelendirilmiştir (Tambini 2001, s. 1-25).

Öte yandan Kuzey Ligi'nin yukarıda değinilen parçalı siyasal yapısı bir nevi "fantezi politikası" olarak nitelenen (Bull ve Gilbert 2001, s. 6) bu süreçte de etkili olmuştur. Bir yandan tarihsel olarak yalnızca Po ovası ve civarını kapsayan Padania, içine Toskana'yı da alacak şekilde genişletilmeye çalışılırken (6) diğer yandan Lig içinde yer almaya devam eden Aosta Vadisi Birliği (UV) ve Güney Tirol'ün Alman dilli azınlığını temsil eden Güney Tirol Halk Partisi (SVP) gibi unsurlar bu vizyona oldukça mesafeli duruyorlardı. Nitekim "Padania" söyleminin ön plana çıkmasının ardından bazı fraksiyonlar Ligden ayrılmayı tercih etmiş, bu doğrultuda 1998 yılında Ligden kopan bir grup Veneto Cumhuriyeti Liginin (Liga Repubblica Veneta) kurmuştur (7).

Dolayısıyla zaten başlangıç döneminden itibaren hareketin doğasında bulunan “belirsizlik yaratıcı” faktörler 1990’ların ortalarından itibaren kurgulanan ayrılıkçı söylemler ve Padania hareketinin ardından daha da artmıştır. Kuzey Ligi başlangıçta kuzey bölgelerine otonomi verilmesi talebine yoğunlaşmış iken ilerleyen süreçte üç makro-bölgeli federasyon anlayışını geliştirmiş (8), 1996 sonrası süreçte de kuzeyin bağımsızlığını savunarak bu manevrasını bir takım tarihsel-jeopolitik, jeo-ekonomik hatta antropolojik argümanlarla desteklemeye çalışmıştır. Bu süreçte yarımada yapısal bakımdan her dönemde belirleyici olduğu gözlenen coğrafi parçalılık olgusu söz konusu argümanların zihinsel zeminini teşkil etmiştir. Fakat tam da Kuzey Liginin sınırları tam olarak belirlenemeyen “Padania” adlı hayali ülkenin “özgürlük davasını” (Bull ve Gilbert 2001, s. 22) gündeme getirmesiyle birlikte parçalılık olgusu bir kez daha kendisini göstermiş, Kuzey İtalya’da sakin bulunan Piemontelilerin, Liguryalıların, Lombardiyalıların, Trentinoluların, Emilialıların ve Venetoluların “farklı” kimliklerinin ortak “Padania” kimliği ile nasıl uyuşacağı sorusu gündeme gelmiştir. Bu süreçte Kuzey Ligi içindeki bazı fraksiyonlar gevşek bir konfederal yapılanmayı savunurken genel sekreter Bossi’nin de aralarında bulunduğu grup güçlü bir merkezi liderliği savunmuştur (Bull ve Gilbert 2001, s. 22). Bu tartışmalar sonucunda da bazı fraksiyonlar Ligden ayrılmışlardır.

Öte yandan Kuzey Liginin ayrılıkçı söylemleri tabandan da ciddi bir destek görmemiştir. Esasen tam da ayrılıkçı söylemlerin ön plana çıkmasıyla birlikte Kuzey Ligne verilen taban desteği önemli ölçüde azalmıştır (Güney 1998, s. 225). 1996 yılında Diakron adlı Milano merkezli bir ajans tarafından yapılan araştırma İtalyanların % 88,7’sinin ülkenin kuzeyi ile güneyinin ayrılmasına karşı çıktıklarını ortaya koymuştur (Bull ve Gilbert 2001, s. 116). Kuzeyli İtalyanların ise yalnızca % 15’i böyle bir durumu desteklediklerini belirtirken bu oran ancak Kuzey Liginin “kaleleri” olarak adlandırılabilir kuzeydoğu yörelerindeki kırsal ağırlıklı yerleşimlerde hatırı sayılır yüzdelere ulaşmıştır. Benzer bir araştırma 1998 yılında Limes adlı jeopolitik içerikli dergi için yapılmıştır. Buna göre kendileriyle görüşülen kuzeylilerin % 68,9’u Kuzeyin bağımsızlığının “kabul edilemez bir felaket” olacağını belirtmişlerdir (Bull ve Gilbert 2001, s. 117). Bunların % 17,4’ü bunun avantajlı olacağını, fakat kabul edilemez olduğunu belirtirken, örneklem grubunun ancak % 13,7’si bağımsızlığı “arzu edilir ve kabul edilebilir” bulmuştur. Bu araştırmanın ortaya koyduğu kadıyla Kuzey Ligne oy verenlerin bile ancak % 45,5’i Padania’nın kurulmasından yana olduklarını belirtmişlerdir.

Öte yandan bölgesel seçimler karşısındaki genel ilgisizlik de süreçte tabandan gelen taleplerin fazla abartılmaması gerektiği yolundaki görüşü desteklemektedir. Buna göre 2005 yılında Demos-Euriskio adlı araştırma kurumu tarafından yapılan anket seçmenlerin % 46,2’sinin bölgesel seçimlere “hiçbir şekilde ilgi duymadığını”, % 33,9’unun ise “az ilgi duyduklarını” ortaya koymuştur (Parker 2006, s. 249). Söz konusu araştırmaya göre seçmen kitlesinin % 13,4’ü bölgesel seçimlerle “yeterince ilgili” olduklarını beyan ederken grubun ancak % 4,1’i bu konuda “çok ilgili” olduğunu ifade etmiştir. Bununla

birlikte seçmenlerin % 70'inden fazlası bölgesel seçimlere katılacaklarını beyan etmişlerdir. Nitekim 2000 yılında yapılan bölgesel seçimlere katılım % 72,6 oranında gerçekleşirken 2005 yılında ise bu oran % 71,4 olarak belirlenmiştir (Parker 2006, s. 249).

Bölgesel seçimlere gösterilen ilgi ile katılım oranları arasındaki fark ilk bakışta bir paradoks olarak nitelendirilse de, bu durum İtalya'da bölgesel seçimlerin parlamento seçimlerinden (genel seçimlerden) bir yıl önce yapılmasına, dolayısıyla bir bakıma genel seçimleri provası olarak algılanmasına bağlanmaktadır. Nitekim Demokrasi ve Özgürlük - La Margherita (Democrazia e Libertà - La Margherita - DL) Partisi lideri Francesco Rutelli de bölgesel seçimleri ulusal düzeyde yaşanan siyasal mücadelenin yerelleşmiş versiyonu olarak değerlendirmiştir (Parker 2006, s. 250). Öte yandan bölgesel seçimler karşısındaki ilgisizliğe paralel olarak bölgeselleşmeye yönelik anayasal reform konusu da seçmen kitlesinin fazla ilgisini çekmemiştir. Buna göre o yıllarda İtalyan seçmenlerin ancak % 16'sı anayasa değişikliği reformuna ilişkin tartışmaları yakından takip ettiklerini beyan ederken, söz konusu kitlenin % 52'si neyin tartışıldığının farkında olmadıklarını ifade etmiştir (Parker 2006, s. 252).

2.2.3. 2000-2006 Dönemi

Kuzey Liginin ayrılıkçı söylemleri tabandan destek görmediği gibi hem kendi iç dinamiklerinden hem de seçmen kitlesinden gelen tepkilere maruz kalmıştır. Buna göre bir yandan tüm Kuzey İtalya'yı kapsamaya çalışan fakat aynı zamanda radikalleşen hareket karşısındaki tepkiler öncelikle hareketin kendi içinden çıkmış, yukarıda sözü edildiği gibi bazı fraksiyonlar Kuzey Liginin terk etmişlerdir. Diğer tepki dalgası ise önce 2000 yılında yapılan bölgesel seçimlerde, ardından 2001 genel seçimlerinde tabandan gelmiş, doksanlı yılların ilk yarısında sistemin tamamına karşı gösterilen tepkiyle yükselen Kuzey Ligi, radikalleşen söylemleri sonucunda seçmen desteğinin önemli bir kısmını kaybetmiştir. 1996 seçimlerini takip eden süreçteki politika değişiklikleri karşısında gelişen bu seçmen tepkisi, önce 2000 yılında yapılan bölgesel seçimlerde açığa çıkmış, bu seçimlerde ulusal düzeyde % 5 oranında oy alabilen Kuzey Liginin oy oranı 2001 yılında yapılan genel seçimlerde % 4 civarına düşmüştür (Andrews 2003, s. 4).

Bu durum 2001 seçimleri öncesine rastlayan süreçte Kuzey Liginin ayrılıkçı politikaları büyük ölçüde terk etmesine ve "federalizm" yanlısı politikalara tekrar yönelmesinde etkili olmuştur. Bu politika değişikliğinin uzantısı olarak Kuzey Ligi tekrar merkez sağa yaklaşmıştır. Bu doğrultuda 2001 seçimleri öncesinde Kuzey Ligi tıpkı 1994 seçimlerinde olduğu gibi Silvio Berlusconi önderliğindeki Forza Italia ile ittifaka girerek "Özgürlükler Evi" (Casa delle Libertà - CdL) koalisyonunda yer almıştır. 2001 seçimlerinden bir yıl önce Silvio Berlusconi önderliğinde kurulmuş olan merkez sağ eğilimli bu koalisyon, yukarıda sözü edilen "Özgürlükler Kutbu" (PdL) ile yine Berlusconi önderliğinde kurulmuş olan merkez sağ eğilimli "İyi Yönetim Kutbu" ile birleşmesi sonucunda oluşmuştur (9).

Buna göre Kuzey Ligi ile birlikte "Özgürlükler Evi"nin diğer kurucu üyeleri şu partilerdir:

- Berlusconi önderliğindeki **Forza Italia**,
- Aşırı sağ **Ulusal İttifak** (Alleanza Nazionale) (10),
- Hıristiyan Demokrat Merkez (CCD - Centro Cristiano Democratico), Birleşik Hıristiyan Demokratlar (CDU - Cristiani Democratici Uniti) ve Avrupa Demokrasisi (DE - Democrazia Europea) partilerinin birleşmesiyle meydana gelen **Hıristiyan Demokratlar ve Merkez Birliği** (Unione dei Democratici Cristiani e di Centro),
- **Yeni İtalyan Sosyalist Partisi** (Nuova Partito Socialista Italiana - Nuova PSI),
- **İtalyan Cumhuriyetçi Partisi** (Partito Repubblicano Italiano)

2001 seçimlerinden başarıyla çıkan koalisyon Berlusconi önderliğinde 2006 yılına kadar iktidarda kalmıştır. Özgürlükler Evi önderliğinde kurulan ikinci Berlusconi hükümeti İtalya Cumhuriyetinin en uzun ömürlü hükümetidir. Görüldüğü gibi bu kez Kuzey Liginin aşırı sağ Ulusal İttifak (AN) ile aynı çatı altında bulunması da sorun teşkil etmemiş, 1994 seçimleri öncesinde olduğu gibi kuzey ve güney partilerinin iki ayrı "kutup" halinde ittifaka gitmelerine gerek görülmemiştir. Seçim sonrası kurulan CdL hükümetinde yer alan Kuzey Ligi, Adalet ve Refah bakanlıklarının yanı sıra Reformlar ve Yetki Devri Bakanlığını (Ministro delle Riforme e della Devoluzione) da almış, partinin genel sekreteri Umberto Bossi bu bakanlığın başına getirilmiştir.

Ne var ki sisteme tekrar entegre olan Kuzey Ligi ayrılıkçı politikasını tam olarak bırakmamış, hatta 2002'den itibaren adını resmen "Padania'nın Bağımsızlığı için Kuzey Ligi" (Lega Nord per l'Indipendenza della Padania) olarak güncellemiştir. Bu durumun tespit edildiği parti tüzüğü'nün ilk maddesinde de Ligin "Padania"nın bağımsızlığını ve uluslararası düzeyde egemen bir federal devlet olarak tanınmasını amaçladığı ve bu amaca demokratik yollarla ulaşmaya çalışılacağı ifade edilmiştir (Statuto della Lega Nord 2002, m. 1). Takip eden dönemde gerçekleştirilen seçimlerde Ligin oy oranı ciddi bir artış göstermemiş, 2004 yılında yapılan Avrupa Parlamentosu seçimlerinde ulusal düzeydeki oyların % 5,1'ini alan Lig, ertesi yıl yapılan bölgesel seçimlerde ise ulusal düzeyde % 5,6 oranında oy almıştır.

2006 seçimleri öncesinde ise Kuzey Ligi bir başka manevrayla bu sefer güneyli bir siyasal fraksiyonla ittifaka gitmiş, seçimlere yine Özgürlükler Evi (CdL) koalisyonuna dahil olacak şekilde Sicilya merkezli "Otonomi Hareketi" (Movimento per l'Autonomia - MPA) (11) ile birlikte girmiştir. Dolayısıyla bu iki parti söz konusu seçimlere "Lega Nord-MPA" olarak tek bir listeden katılmıştır. Ne var ki bu ittifaka rağmen Kuzey Ligi - MPA ittifakı 9-10 Nisan 2006 seçimlerinde ulusal düzeyde oyların ancak yaklaşık % 4,5'ini alabilmiştir.

2.2.4. 2006-2010 Dönemi

2006-2008 arası dönemde Romano Prodi liderliğindeki merkez sol koalisyon tarafından yönetilen İtalya'da 2008 yılı ocak ayında yapılan seçimlerde LN yine MPA ile aynı çatı altında yer alarak bu kez 2007 yılı sonlarında Silvio Berlusconi önderliğinde kurulan merkez sağ eğilimli Özgürlüğün Halkı (Popolo della Libertà - PdL) ile ittifaka girmiştir. 2007 yılı sonlarında Silvio Berlusconi önderliğinde kurulan bu oluşum resmen 28 Şubat 2008 tarihinden itibaren faaliyete geçmiştir. Merkez sağ nitelikli PdL'nin çatısı altında Forza Italia ve Ulusal İttifak (Alleanza Nazionale) partilerinin yanı sıra parlamentoda tek bir grup oluşturmuş bulunan bazı Hıristiyan Demokrat, Liberal ve Sosyal Demokrat gruplar da yer almaktadır. 2008 seçimleri öncesinde Kuzey bölgelerinde Kuzey Ligi (LN) ve Orta ve Güney İtalya'da da Otonomi Hareketi (Movimento per l'Autonomia) adlı partilerle ittifaka giren PdL halen LN ile birlikte koalisyon hükümetinde yer almaktadır. MPA ile ittifak halinde girdiği 2008 seçimlerinde Kuzey Ligi ulusal düzeydeki oyların % 8,3'ünü alarak tekrar yükselişe geçmiştir.

Mart 2010'da yapılan bölgesel seçimlere her bir bölgede ayrı ittifaklara girerek katılan Kuzey Ligi, geleneksel olarak güçlü olduğu Lombardiya ve Veneto bölgelerinde oyların sırasıyla % 26,2'sini ve % 35,2'sini almıştır. Bu seçimlerde Cenova merkezli Ligurya bölgesinde % 10,2, Torino merkezli Piemonte'de % 16,7, Bologna merkezli Emilia-Romagna bölgesinde ise 13,6 oranında oy alan Kuzey Ligi, daha güneyde yer alan Toskana, Marche ve Umbria bölgelerinde ise sırasıyla % 6,4, % 6,3 ve % 4,3 oranında oy almıştır (Archivio Storico delle Elezioni, 2010).

3. İDEOLOJİK ARKAPLAN

Kuzey Ligi hareketinin kimileri tarafından protest (Bull ve Gilbert 2001, s. 43-45), popülist (Farrell ve Levy 1996, s. 138; Bull ve Gilbert 2001, s. 45-51), etno-bölgeselci (ethno-regionalist) (Bull ve Gilbert 2001, s. 56-59), neo-federalist (Güney 1998, s. 257) sıfatlarıyla anılırken yer yer bir alt kültür partisi olarak nitelendirilmesi (Güney 1998, s. 51, 56), kimileri tarafından ise aşırı sağ, yeni sağ, şovenist (Vural 2005, s. 172) hatta ırkçı (Taş 1999, s. 101) kategorisinde değerlendirilmesi söz konusu oluşumun ideolojik altyapısının esnekliğinden (Farrell ve Levy 1996, s. 142) ve belirsizliğinden (Ciuffoletti 1994, s. 179-180) kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla başlı başına bir "fenomen" olarak değerlendirilen bu hareketi tek bir tanımlayıcı çerçeveye oturtmak mümkün görünmemektedir (Bull ve Gilbert 2001, s. 8). Aslında Kuzey Liginin başlangıçta paradoksal bulunabileceği gibi derinlemesine analizlerle de kolaylıkla açıklanamayacak bir takım davranışlarının bulunduğu daha bu noktada teslim etmek gerekmektedir (Bull ve Gilbert 2001, s. 2). Esasen ani söylem ve politika değişiklikleriyle dikkati çeken "belirsizlik ve esneklik" hareketin genel bağlamını belirlemeye devam etmektedir. Bu doğrultuda Kuzey Ligi'nin hem bu tarz davranışlarını ve politik manevralarını mümkün kılan, hem de bunları açıklamaya imkan tanıyan ideolojik esneklik ve belirsizlik şu nedenlerle ilişkilendirilebilir:

- Özellikle 1990'lardan itibaren İtalya'nın genelinde sağ-sol gibi geleneksel ideolojik ayrımların iyice belirsizleşmesi, bu durumun Kuzey Liginin de etkilemesi.
- Her ne kadar daha sonra sisteme dahil olsa da Kuzey Liginin temel söyleminin "sistem karşıtlığı" üzerine kurgulanmış olması, dolayısıyla kendisini klasik ideolojilerden hiçbirleriyle ilişkilendirmeyerek kitlelerin karşısına tamamen yeni bir oluşum olarak çıkmaya çalışması. Nitekim Kuzey Ligi tam da klasik sistem partilerinin başarısızlıklarından beslenerek güç kazanmıştır (Farrell ve Levy 1996, s. 132).
- İdeolojik esnekliğin -ironik bir biçimde- tıpkı diğer belli başlı siyasal partiler gibi siyasal pazarlıklara, manevralara ve "taktik değişikliklere" (Farrell ve Levy 1996, s. 142) imkan tanınması. Bu durumun uzantısı olarak Kuzey Liginin bölgesel düzeyde kazandığı politik gücü *merkezde varolmaya* yönelik olarak kullanmaya çalışması.
- Kuzey Ligi'nin İtalya'daki siyasal fraksiyonların çoğu gibi başlı başına bir parti değil bir çok bölgesel partinin bir araya gelmesi sonucu oluşmuş bir üst siyasal yapılanma şeklinde örgütlenmesi, bu duruma bağlı olarak yer yer çatışabilen farklı siyasal eğilimleri bünyesinde barındırması (12).

Bu noktalar -özellikle de sonuncusu-Kuzey Liginin tarihsel gelişimiyle birlikte düşünüldüğünde daha da netleşmektedir.

4. TEMEL SÖYLEM VE POLİTİKALAR

Kuzey Liginin kuruluşunu takip eden süreç yukarıda değinilen kriz dönemine rastlamış olup Ligin bu dönemdeki başarıları ayrılıkçılığa varan bölgeselci söylemlerinden çok merkezi parti sisteminde ortaya çıkan politik boşluğa, söz konusu sistemin dönüşüm ve yeniden yapılanma sürecinde ortaya çıkan fırsatlara (Parker 2006, s. 247) ve Ligin bu sistem karşısındaki sert muhalif tavrına bağlanmalıdır. Dolayısıyla yukarıda sözü edilen skandallarla sarsılan sistemin karşısına tamamen farklı, yeni, hatta pek çok yönden postmodern bir söylemle çıkan Kuzey Liginin kısa sürede başarı sağlaması şaşırtıcı bulunmamalıdır. Kuzey Liginin çökmekte olan sistem partileri karşısında yürüttüğü propaganda dilinin sert, hatta yer yer kaba yapısı da "protest oyları" kanalizetmede önemli ölçüde etkili olmuştur (Farrell ve Levy 1996, s. 143). "Hırsız Roma" (Roma ladrona) ve benzeri sloganlarla desteklenen bu tavır özellikle sanayileşmiş kuzey kesimlerinde yaşayan orta sınıfa çekici gelmiştir.

Diğer yandan Ligin söylemlerinde büyük işletme sahipleri ve girişimciler için de çekici gelebilecek noktalar bulunmaktaydı. Buna göre bir yandan Küreselleşme, diğer yandan da Avrupa tek pazarının oluşum sürecinde giderek artan rekabet baskısı altında kalan kuzeyli girişimcilerin devlet örgütlenmesinde esnekleşme ve federalleşme yolundaki beklentileriyle Kuzey Liginin aynı doğrultudaki söylemlerinin örtüşmesi de hareketin bu ilk dönemdeki başarısında etkili olmuştur (Bull ve Gilbert 2001, s. 2, 108; Farrell ve Levy 1996, s. 141-142). Serbest Pazar ekonomisinin tam olarak uygulanması, vergi indirimleri, özelleştirme ve devletin küçültülmesi gibi hususlarda yoğunlaşan bu söylemler

(Ciuffoletti 1994, s. 178) özellikle kuzeyli iş çevrelerinde önemli ölçüde yankı buldu (13). Zira bu çevreler mevcut politikaların devamı halinde İtalya'nın ekonomik ve parasal birliğin ön koşulu niteliğindeki Maastricht Kriterlerini karşılayamayacağından endişe etmekteydi. Bu endişe bir ölçüde ayrılıkçı politikaların kurgulanmasında da etkili olmuştur. Bu doğrultudaki anlayışa göre İtalya'nın Avrupa tek pazarına uyum sağlayamaması ve bu sistemin dışına itilmesi halinde Kuzey İtalya'nın girişimci çevreleri üretim yaptıkları başlıca pazardan soyutlanma ve Avrupa'dan dışlanma tehlikesiyle karşı karşıya kalacaklardı (Tarchi 1998, s. 150; Bull ve Gilbert 2001, s. 108). Halbuki Kuzey bölgeleri ayrı bir bütün olarak ele alındığında ekonomik performans bakımından tek pazarın gereklerini rahatlıkla karşılayabilecek durumdaydı. Dolayısıyla Avrupa'da güneyin yükünü taşımaksızın tek başına varolmak bu çevrelere oldukça cazip ve "kârlı" geliyordu (Bull ve Gilbert 2001, s. 109).

Bu ekonomik arkaplan kültürel söylemlerle de desteklenmekte, "Avrupa" geri kalmışlıkla özdeşleştirilen İtalya yarımadasına alternatif bir aidiyet alanı olarak lanse edilirken (Tarchi 1998, s. 150, 155), Maastricht sonrası süreçte ikicillik ilkesi doğrultusunda kurgulanan "Bölgeler Avrupası" formülü de bu alanın ideal modeli olarak vurgulanmaktaydı (Farrell ve Levy 1996, s. 132, 139; Miglio 1994, s. 93; Parker 2006, s. 236). Zira Avrupa-Akdeniz jeopolitiği ve İtalya'nın bu bağlamdaki konumuna bağlı olarak Kuzey Liginin temsil ettiği kesim ülkedeki Kuzey-Güney karşıtlığını Avrupa-Akdeniz karşıtlığının uzantısı olarak algılamaktaydı (Farrell ve Levy 1996, s. 141; Miglio 1994, s. 91, 93.). Bu bağlamda Güney İtalya geri kalmışlık, tembellik, uyuşukluk vb. imajlarla özdeşleştirilen "Akdeniz dünyası" kapsamına girerken, yarımada'nın kuzeyi "medeni Avrupa"nın uzantısı olarak yeniden kurgulanmakta, özellikle Lombardiya "gerçek Avrupa"ya giden yolun başı olarak değerlendirilmekteydi (Miglio 1994, ss. 81, 92-94, 96) (14). İtalya'nın "Avrupalı" ve "Akdenizli" olarak bu şekilde ikiye ayrılması kimileri tarafından güneyi hedef alan neo-oryantalist bir tutum olarak değerlendirilirken (Güney 1998, s. 268) kimilerince ırkçılığın kibar biçimi (salon tarzı ırkçılık) olarak nitelendirilmektedir (Farrell ve Levy 1996, s. 141) (15).

Bu kurguda Rönesansın beşiği olan Toskana bölgesinin "gerçek Avrupa"dan biraz uzak düşmesi gibi tezatlar bir yana (16), "gerçek Avrupa"nın tarihsel Lombard halklarının da akraba olduğu Cermentlikle, dolayısıyla da bugünkü Almanya ile ilişkilendirilmesi (Miglio 1994, s. 92-93) özellikle dikkati çekmektedir. Zira bu anlayış çerçevesinde Kuzey Liginin öngördüğü "özerk Padania" bir bakıma İtalya'nın kuzeyi olmaktan çıkarak kendisine akraba olarak algıladığı halkların yaşadığı Avrupa'nın merkezi kesiminin, yani *Mittleuropa*'nın güneye uzanan bir parçası halini almaktadır (Miglio 1994, s. 92-94). Bu yaklaşıma göre, Alp Dağlarının doğal engel teşkil etmekten çok yakın çevresini birleştirerek ortak bir kültür alanı oluşturduğu kabul edilmiş, İtalya'nın kuzeyinin de Akdeniz'den ve Akdenizlilikten çok bu kuzeyli dünya ile akraba olduğu vurgulanmıştır (Oneto 1997, s. 33; Miglio 1994, s. 91, Tarchi 1998, s. 147). Bu söylem yalnızca tarihsel-etnik-folklorik öğelerle ve Güney karşıtlığı ile değil, bizzat üretim ve ticaret ilişkileriyle de desteklenmiştir. Zira bu anlayışa göre

“çalışkan” dolayısıyla ileri derecede endüstrileşmiş bu kesim, Alplerin ötesindeki “akrabalarıyla” sosyoekonomik altyapı ve üretim ilişkileri yönünden de uyum ve benzerlikler sergiliyordu (Miglio 1994, s. 91-92). Diğer yandan yine bu söylem doğrultusunda bütünleşme sürecindeki Avrupa’da federal yapılanmanın yükselen değer haline gelmesi “Cermen rönesansı” (rinascita germanica) olarak adlandırılmış, Kuzey Liginin oluşturan İtalyan Ligleri de bizzat hareketin teorisyenleri tarafından bu bağlamda değerlendirilmiştir (Miglio 1991, s. 243).

Bu doğrultuda özellikle ayrılıkçı politikalar döneminde, Kuzey Liginin elitleri tarafından “ortak vatan” olarak algılanan Avrupa, kıtaya sıkı sıkıya entegre olmuş bir “Padania” için merkezi hükümet karşısındaki temel referans noktasını teşkil etmiş (Tarchi 1998, s. 155) ve bir tür *stratejik güç rezervuarı* halini almıştır. Ne var ki yukarıda da görüldüğü gibi bu söylemler tabandan kayda değer bir destek görmemiş, hatta Kuzey Liginin kendi elitinin dahi ayrılıkçılık konusunda pek samimi olmadığı, “ayrılıkçılık kartını” merkezde güç kazanmak üzere blöf amaçlı olarak kullandığı yolunda argümanlar ön plana çıkmıştır (Farrell ve Levy 1996, s. 140). Takip eden süreçte federalizmin benzer bir amaçla araçsal olarak kullanıldığı gözlenmiştir (Farrell ve Levy 1996, s. 140).

Kuzey Liginin söylemlerini nasıl güney karşıtlığına dayanarak kurguladığını açıkça ortaya koyan bu tablo karşısında Ligin Sicilya Merkezli Otonomi Hareketi ile kurduğu ittifak paradoksal, hatta absürd bulunabilir. Tahmin edilebileceği gibi bu ittifakı zihinsel düzlemde meşrulaştırmak üzere kuzeyliliğin tekrar tanımlanması gerekmiştir. Buna göre “kuzeylilik” salt coğrafi aidiyet olmaktan çıkarak bir değerler bütünü olarak lanse edilmeye başlanmıştır. Bu doğrultuda “dürüstlük”, “çalışkanlık” ve “tutumluluk” gibi değerleri benimseyen herhangi bir İtalyan’ın rahatlıkla Kuzey Ligi taraftarı (legista) olabileceği kabul edilmiştir (Farrell ve Levy 1996, s. 135). Kuzey Liginin politik söylemlerinin ağırlık merkezinin federalleşmeden yabancı düşmanlığı, göçmen ve mülteci karşıtlığına doğru kaymasına (Andrews 2003, s. 2) paralel olarak, bu süreçte AB dışından gelenler (extra-communitari) ve kaçak sığınmacılar da “yeni güneyliler” olarak algılanmaya başlamıştır (Andrews 2003, s. 3). Bu tutum kuzeyliliğin “Avrupalılık” kavramıyla ilişkilendirilmesi ve aynı yıllarda kıta çapında ön plana çıkan “değerler Avrupası” söylemiyle de örtüşmesi bakımından dikkati çekmektedir. Dolayısıyla Kuzey Ligi’nin Güney karşıtı söylemlerinde baştan beri dikkati çeken Avrupa ve Avrupalılık vurgusu farklı bir formatta, fakat yine hegemonik bir söylem çerçevesinde yeniden kurgulanmıştır. Güney karşıtı söylem ise önemli ölçüde yumuşamış görünse de güneylilerin de *ister/erse* kuzeyli olabilecekleri gibi bir yaklaşım hala radikal tınılar taşımaktadır. Dolayısıyla “çalışkanlık”, “işci ciddiye alma” gibi unsurların yanı sıra “girişimcilik, bireycilik, bireysel özgürlük” gibi ideolojik arkaplan bakımından liberalizmle ilişkilendirilebilecek yeni değerlerle zenginleşen bu güncellenmiş kurguda da kuzeylilik “mutlak olumlu” olarak lanse edilmekte, Güneyin, dolayısıyla Akdeniz’in zıttı olarak algılanmaya devam etmektedir.

5. SONUÇ

İtalya'nın iç siyasal yapısı ve bu ülkede partilerin kuruluş, örgütlenme, ittifak ve koalisyon hükümetleri oluşturma biçimleri dışarıdan bakan bir gözlemci için son derece karmaşık görünmektedir. Gerek coğrafi gerekse parti örgütlenmesi bakımından parçalı bir yapı arz eden İtalyan siyasal sisteminde ulusal ve bölgesel düzeyde örgütlenen onlarca parti sürekli olarak pazarlık halinde olup her seçim döneminde yeni ittifak ve koalisyonlar oluşturmakta, yeni partiler kurulurken bunlara iştirak eden eski partiler de çoğunlukla varlıklarını sürdürmektedirler. Kuzey Ligi hareketinin serüveni bir yandan bu sistemin işleyişi hakkında fikir vermekte, diğer yandan İtalya'da bölgeselciliğin arkaplanını aydınlatmaktadır.

Kuzey Ligi *hakiki* bir bölgeselci hareketten çok merkezi hükümet karşısındaki tepkileri ustaca kanalize ederek etno-bölgeselci söylemlerle siyasal başarılar sağlayabilen pragmatist bir siyasal teşebbüstür. Bölgeselci söylemi *merkezde* güç kazanmak üzere araçsal olarak kullanan Kuzey Liginin başarısındaki temel etken merkez karşısındaki eleştirel tavrı ve bu tavrın tabandaki uzantısı olan tepki oyları olmuştur. Siyasal söylemlerinin tabanda pek de karşılık bulmayan ayrılcılıktan özerklik ve federalleşme taleplerine kayması, buna karşın merkezi hükümette yer alabilmek için ezeli rakibi olarak algıladığı Forza Italia ile, *normal şartlar altında* bir arada bulunmaları mümkün görünmeyen aşırı sağ eğilimli AN ile ve yine Sicilya merkezli MPA ile ittifaka gidebilmesi ancak bu perspektiften bakıldığında tutarlı bir çerçeveye oturmaktadır.

Sonuçta kendisini sistem karşıtı, hatta "devrimci" bir siyasal oluşum olarak sunan Kuzey Ligi, içinden çıktığı siyasal gelenekle uyumlu olarak "İkinci Cumhuriyet" sürecinde yeniden kurgulanan sisteme çabucak intibak etmiştir. Bu süreçte bir yandan oy oranları siyasal tabanının kemikleşen kısmına doğru gerilerken diğer yandan Kuzey Ligi doksanlı yılların başında radikal bir söylem olarak algılanan "federalleşme" kavramını İtalyan siyasal gündemine iyice yerleştirerek tarihi bir işlevi yerine getirmiştir.

SON NOTLAR

(1) Bunlar arasında Sloven Birliği (Unione Slovena), Friuli Hareketi (Movimento Friuli), Güney Tirol Halk Partisi (Südtiroler Volkspartei - SVP) ve Sardinya Eylem Partisi (Partito Sardo d'Azione - PSd'Az) yer almaktaydı (Tarchi 1998, s. 143)

(2) Bunlar Lombard Liginin yanı sıra Veneto Ligi (Liga Veneta), Özerklikçi Piemonte (Piemonte Autonomista), Emilia-Romagna Ligi (Lega Emilia-Romagnola), Toskana İttifakı (Alleanza Toscana) ve Ligurya Birliği'di (Unione Ligure).

(3) 1992-94 yılları arasında yaşanan kriz Birinci Cumhuriyetin sonu olarak değerlendirilmekte, 1994 seçimleri sonrasında İtalyan siyasal partilerinin yeniden organize olmaları ve yeni seçim kanunu doğrultusunda çift partili

sistemin yerleştirilmeye çalışılması İkinci Cumhuriyet döneminin başlangıcı olarak kabul edilmektedir (Fella 2006, w. 135-136)

(4) Skandalların özellikle Milano ve çevresinde yoğunlaşmasından dolayı Milano "Tangentopoli" (rüşvet kenti) olarak adlandırılmış, daha sonra bu sözcük İtalyan siyasal jargonunda "Birinci Cumhuriyet" in sonunu getiren skandallar zincirinin tamamı için kullanılmaya başlanmıştır. Temiz Eller (Mani Pulite) operasyonu ile sonuçlanan skandallar zinciri kapsamında siyasal partilerin hemen tamamının üst düzey yöneticilerinin iş dünyası temsilcileriyle kamu ihalelerinden kaynaklanan rüşvet ilişkilerine girdikleri ortaya çıkmış, parlamento üyelerinin yarısından fazlası yargı önüne çıkmıştır. Ayrıca yolsuzluk suçlamalarıyla 400'den fazla belediye meclisi lağvedilmiştir. Operasyon süresince ülkenin siyasal sosyal ve ekonomik elitine mensup olup şüpheli bulunanların sayısının 5000'i bulunduğu tahmin edilmektedir (Koff 1999, s. 2).

(5) "Padania" hareketinin özellikle Ernest Gellner ve Eric Hobsbawm'un ulusların oluşumu ve ulus inşa biçimlerine ilişkin görüşleri doğrultusunda eleştirel bir değerlendirmesi için bkz. Tambini 2001, s. 9-10, 12.

(6) Padania'nın icadı/kurgulanması sürecinde (Invenzione della Padania) bu hayali ülke İtalya'nın yarımadaya dahil olmayan kuzey kesimi olarak tanımlanmış, Alp merkezli bir dünyanın parçası olarak kabul edilen Padania'nın Apenin dağları ile "çizme"den ayrıldığı öne sürülmüştür (Oneto 1997, s. 7)

(7) Bu hareketin adı Nisan 2001'den itibaren "Veneto Cephesi Ligi" (Liga Fronte Veneto - LFV) olarak değiştirilmiştir.

(8) Bu üç makro bölge kabaca İtalya'nın tarihsel arkaplana ilişkin kısımda dile getirilen kuzey, orta ve güney kesimlerine karşılık gelmekte olup bu bölgeler sırasıyla Padania, Etruria (Etrüskler ülkesi) ve Güney (Sud) olarak belirlenmiştir. Yeni federal yapının ise "İtalyan Birliği" (Unione Italiana) olarak adlandırılması öngörülmekteydi (Ciuffoletti 1994, s. 178; Farrell ve Levy 1996, s. 143-144).

(9) Yine 1994 seçimleri vesilesiyle oluşturulmuş olan bu koalisyon da merkez sağ eğilimli olup büyük ölçüde "Özgürlükler Kutbu" ile aynı partileri bünyesinde barındırmaktaydı. Fakat "Özgürlükler Kutbu" kuzey bölgelerindeki seçim listelerine yönelik iken "İyi Yönetim Kutbu" orta ve güney bölgelere yönelik olarak oluşturulmuştur. Bu durumun sebebi, 1994 seçimleri öncesinde AN ve Kuzey Liginin merkez sağda aynı çatı altında bulunmasının sorun teşkil etmesidir. Dolayısıyla bu iki "kutup" merkez sağın kuzey ve güney kanatlarını oluşturmakta olup her iki kutbun da başını çeken Forza Italia'nın hem Kuzeyden hem de Güneyden oy toplamak üzere geliştirdiği bir manevra olarak değerlendirilebilir.

(10) Alleanza Nazionale (AN): Kökenleri faşizm dönemine uzanan hareket 1946'da İtalyan Sosyal Hareketi (Movimento Sociale Italiano) adıyla kurulmuş olup 1972 yılında adına "Ulusal Sağ" (Destra Nazionale) ifadesi eklenmiştir. "Aşırı sağ" olarak nitelendirilen hareket 1995 yılında ulusal-muhafazakar değerler çerçevesinde yeniden yapılanmıştır ve Alleanza Nazionale (Ulusal İttifak) adını almıştır. Kimilerince post-faşist olarak nitelendirilen Alleanza Nazionale

Avrupa Parlamentosunda Uluslar Avrupası için Birlik (UEN) fraksiyonuna mensup olmakla birlikte, Avrupa Halk Partisi'ne (EPP) geçme yolunda da niyet beyanında bulunmuştur.

(11) "Otonomi Hareketi" (MPA) 2005 yılında çoğunluğu Hıristiyan Demokrat kökenli siyasetçiler tarafından "Güneyden yeniden başlayalım" sloganıyla kurulmuş olup asıl tabanını Sicilya olarak belirlemiştir. Henüz oldukça yeni bir siyasal oluşum olması sebebiyle siyasal çizgisi çok net görünmemekte, bununla birlikte Kuzey Ligi ile "şimdilik" çakışan noktalarının "bölgesel otonomi" ile "federalizm" arasında bir uzlaşma arayışı üzerinde yoğunlaştığı gözlenmektedir (Movimeto per l'Autonomia, Presentazione,).

(12) Örneğin Kuzey Liginin başlıca unsurlarından olan Lombard Ligi (Lega Lombarda - LL) tek başına hareket ettiği dönemlerde yalnızca Lombardiya'nın özerk bir yapıya kavuşmasını savunmaktaydı. Diğer kuzeyli bölgesel partilerle ittifaka gitmesiyle Kuzey Liginin oluşum sürecinde yukarıda da yer yer değinilen 3 makro bölgeyi yaklaşım savunulmaya başlandı. Aynı dönemde Kuzey Liginin bazı mensupları ise Sicilya ve Sardinya'yı da kapsayacak şekilde daha fazla sayıda birimden oluşan federal bir yapılanmayı savunmaktaydı. Bu tarz görüş farklılıkları Kuzey Liginin kendi içindeki potansiyel gerilimlerin temeli olarak değerlendirilmektedir (Farrell ve Levy 1996, s. 142).

(13) ABD'de Reagan, İngiltere'de de Thatcher dönemi politikalarıyla ilişkiendirilen söz konusu söylemlerin Kuzey Liginin ani başarısı üzerindeki etkisine bağlı olarak bu başarı kimileri tarafından o dönemde "muhafazakâr devrim" olarak nitelendirilmiştir. Fakat kısa süre sonra hareketin çelişkili tutumlarına bağlı olarak Kuzey Liginin kendine özgü bir ideoloji getirmediği ve eleştirdiği sistemin yerine ikame edilebilecek özgün bir vizyondan yoksun olduğu yolundaki görüşler ağır basmıştır (Farrell ve Levy 1996, s. 131-133, 139-143).

(14) Gianfranco Miglio'nun bu konulara ilişkin değerlendirmeleri bilhassa Kuzey Ligi hareketinin düşünsel altyapısına olan aktif katkısı ve hareketin "ideologu" olarak nitelendirilmesi bakımından (Ciuffoletti 1994, s. 177) önem taşımaktadır.

(15) Esasen güneyin geri kalmışlığının devletçilik, korumacılık ve merkeziyetçilikle ilişkilendirilmesi ve güney karşısında ırkçılıkla şekillenen muhalif bir söylemin gelişmesi yeni bir olgu olmayıp izleri 19. yüzyılın sonuna kadar sürülen bir anlayışı yansıtmaktadır. Söz konusu dönemde özellikle basında dikkati çeken güney karşıtı ırkçı tavırların kıtanın genelindeki eğilimlerle olan paralelliği dikkat çekicidir (Ciuffoletti 1994, s. 83)

(16) Gerçi süreç içinde kabul edilen "üç makro bölge" yaklaşımı anlayışı doğrultusunda Toskana'da "Kuzey"ın bir parçası haline gelmiş olup halen öyle kabul edilmektedir (Tarchi 1998, s. 148).

KAYNAKÇA

ANDREWS, G. (2003), "Bossi's - and Berlusconi's - last shout?", www.opendemocracy.net, (20.06.2010).

Archivio Storico delle Elezioni, Consultazione dati, Ministero dell'Interno,
<http://elezionistorico.interno.it> , (20.06.2010)

BULL, A. ve GILBERT, M. (2001), Lega Nord and the Northern Question in Italian Politics, Gordonsville, Palgrave Macmillan.

CIUFFOLETTI, Z. (1994), Federalismo e Regionalismo da Cattaneo alla Lega, Roma, Editori Laterza.

FARRELL, J., ve LEVY, C. (1996), "The Northern League: Conservative Revolution ?", Levy, C. (der.) Italian Regionalism: History, Identity and Politics, Oxford, Berg Publishers.

FELLA, S. (2006), "One Step Forward or Two Steps Back ? - Assessing the Italian Transition", Journal of Southern Europe and the Balkans, cilt: 8, sayı: 2.

FOTIA, M. (2007), "I Partiti tra Reinvenzione e Rinnovamento", Proteo, 2000-2, http://www.proteo.rdbcub.it/article.php3?id_article=88 , 20.06.2010.

GUAGLIARELLO, G. (2001), "Forza Italia, Une Dynamique du Fond", Le Monde des Débats, sayı: 25.

GÜNEY, A. (1998), Regionalism as a Failure of National Integration: A Case Study of Italy, yayınlanmamış doktora tezi, Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Ankara.

KOFF, S. (1999), Italy, From First to Second Republic, Florence KY, Routledge.

MIGLIO, G. (1994), Io Bossi e La Lega, Diario Segreto dei miei Quattro Anni sul Carroccio, Milano, Arnoldo Mondadori (Yayınları).

Movimeto per l'Autonomia, Presentazione, <http://www.mpa-italia.it> (20.06.2010).

ONETO, G. (1997), L'Invenzione della Padania: la rinascita della Comunità più antica d'Europa, Bergamo, Foedus.

PARKER, S. (2006), "Managing the Political Field: Italian Regions and the Territorialisation of Politics in the Second Republic", Journal of Southern Europe and the Balkans, cilt: 8, sayı: 2.

Statuto della Lega Nord per l'Indipendenza della Padania, 2002,
http://www.leganord.org/ilmovimento/lega_nord_statuto.pdf (20.06.2010)

ROY, D. (2001), Regions of Italy: A Reference Guide to History and Culture, Westport, Greenwood (Yayınları).

TAMBINI, D. (2001), *Reinventing Nationalism: The Northern Leagues of Italy*, Londra, Routledge.

TARCHI, M. (1998), "The Lega Nord", De Winter, L. (der.), *Regionalist Parties in Western Europe*, Londra, Routledge.

TAS, M. (1999), *Avrupa'da Irkçılık, Göçmenler ve Aşırı Sağ Partiler*, Ankara, İmge.

VURAL, H. (2005), *Avrupa'da Radikal Sağın Yükselişi*, İstanbul, İletişim.